HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

די מיניהו ד] **אחריתי.** איזו נאמר באחרונה שנסמוך עליה ה] דשמעת הדר ביה מאידך משום דקי"ל (עירובין דף מו:) ר' יהודה ור' שמעון הלכה כרבי יהודה: **קמייתא.** דקתני לר"ש שנאין מן הלשכה ו]: **דליש כהו כפרה.** מנחת כהן ליתא ליורשים כפרה בגוה אבל פר העלם דבר כפרה לגיבור היא: **קרבני לחמי לאשי.** ריבה הכתוב קרבנות הרבה דכל הני לשון קרבן איינהו: **לרבות פר העלם**] . דבאין מתרומת הלשכה כתמיד דבתמיד משמעי ואע"ג דלאו אדעתא דהכי הביאו שקליסם שהרי לא היו יודעים שיחטאו אפ"ה מרבה להו קרא: **דברי ר"ש.** וכיון דמקרא יליף עיקר הוא ח] הך ט) היא (ג) דאחריתא: **שמיני בחביתין.** במסכת תמיד (דף לא:) מני (ד) לכהנים י"ג העפוקים בתמיד בין בנקר בין בערב זה בכך וזה בכך: **באחרא דמשוכא.** דבבל עמוקה היא דכתיב האומר לעולה מרבי (ישעיה מד): **שביעי.** מקריב הסלת למנחת נסכי תמיד: **תשיעי ביין ה"נ דלא בטלי.** לעולה והא קיימא לן מנחתם ונסכיהם בלילה כו' דאם לא הקריבו היום נסכים יקריבום למחר וכגון שלא קדשו בכלי דלא נפסלו בלינה אלמא זימנין דקרב תמיד בלא נסכים: **אלא דאי.** לא הוו נסכים לא קתני ה"נ גבי חביתין דאי מת כ"ג לא קתני ולעולה אם מת בטילה כל בין הערבים עד שיעמוד כהן אחר: **אהדרוה לקמיה דרבא.** הא דקאמר רבי ירמיה בבלאי טפשאי: **מביאותין אמרי קמייהו.** כשאנו אומרים שום טעם שאינו יפה אומרים אותו השומעין לפני בני ארץ ישראל: **מטיבותין.** כי אמרי' מילי מעליתא לא אמרי להו קמייהו: **הא נמי.** דאמרן דאינה בטילה מטיבותין היא דיפה אמרתי ט] (דאי לא) י) דנפקא לי מקרא דכתיב בחביתין (ויקרא ו) אלא מנחת תמיד מה תמיד אינו בטל אף היא אינה בטלה כ): **מאי הוי עלה.** כרבא או כרבי ירמיה: **פליגי בה.** בחביתי כ"ג אלא מת: **מפריש לה שני קמצין של לבונה.** כשהיה מביא עשרון אלא מביאם מביא עמו שני קמצים לבונה ומקריב האחד לחצי עשרון של שחרית והאחד לחצי של בין הערבים: ולא

באפרה אין מועלין אמר רב אשי שתי תקנות הואי דאורייתא בה מועלין באפרה אין מועלין כיון דחזו דקא מזלזלי בה וקא עבדי מיניה למכתן גזרו ביה מעילה כיון דחזו דקא פרשי מספק הזאות אוקמוה אדאורייתא: ת"ר ו] פר אהעלם דבר של ציבור ושעירי עבודת כוכבים בתחילה מגבין להן דברי ר' יהודה ר"ש אומר מתרומת הלשכה הן באין והתניא איפכא ז] הי מינייהו ח] אחריתא אמרוה רבנן קמיה דרב אשי לימא קמייתא אחריתא דשמעינן ליה לר"ש דחייש לפשיעה אמר להו רב אשי אפי' תימא בתרייתא אחריתא כי קא חייש ר"ש לפשיעה במילתא דלית בהו כפרה בגווה במילתא דאית להו כפרה בגווה לא חייש ר"ש לפשיעה מאי הוי עלה א"ל רבה זוטי לרב אשי ת"ש דתניא [1]את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי תשמרו להקריב לי במועדו לרבות פר העלם דבר של ציבור ושעירי עבודת כוכבים שבאין מתרומת הלשכה דברי ר"ש: ושלימה היתה קריבה וכו': א"ר חייא בר אבא בעי רבי יוחנן שלימה שחרית ושלימה בין הערבים או דילמא שלימה שחרית ובטילה בין הערבים אמר רבא ת"ש ז] שמיני בחביתים ואם איתא דבטילה בין הערבים הא זמנין דלא משכח ליה שמיני בחביתים ה"ד דמת כ"ג ולא מינו אחר תחתיו אמרוה רבנן קמיה דרבי ירמיה אמר ז] בבלאי טפשאי משום דיתבו באתרא דחשוכא אמרי שמעתתא דמחשכן אלא דקתני ח) שביעי בסלת תשיעי ביין ה"נ דלא בטלי [2]מנחתם ונסכיהם ט) בלילה מנחתם ונסכיהם אפילו למחר אלא ז] דאי לא קתני ה"נ דאי לא קתני אהדרוה קמיה דרבא אמר מבישותין אמרי קמייהו מטיבותין לא אמרי קמייהו ג] (ו) והדר אמר רבא הני נמי טיבותין היא ט) אמר קרא [3]סלת מנחה תמיד הרי היא לך כמנחת נ] תמידין מאי הוי עלה אמר ר"נ בר יצחק ת"ש דתניא [2]שחרית ושלימה בין הערבים א"ר יוחנן פליגי בה אבא (ג) יוסי בן דוסתאי ורבנן אבא יוסי בן דוסתאי אומר מפריש לה שני קמצים של לבונה קומץ שחרית וקומץ בין הערבים ורבנן [2]אמרי מפריש לה קומץ אחד חצי קומץ שחרית וחצי קומץ בין הערבים במאי קמיפלגי אבא יוסי בן דוסתאי סבר לא אשכחן חצי קומץ דקריב ורבנן סברי לא אשכחן עשרון דבעי שני קמצים בעי רבי יוחנן כהן גדול שמת ולא מינו אחר תחתיו לרבנן

אמאי לא מייתי מתני' דמייתי מינה סייעתא לעולה הנהנה מן החטאת כשהיא חיה לא מעל עד שיפגום כשהיא מתה כיון שנהנה כל שהוא מעל ושמא להכי לא מייתי לה דדילמא היינו דוקא חטאת הואיל ולכפרה אתיא לא בדילי מינה ותקנו רבנן מעילה טפי כדקאמר בתר הכי דמחטאת לא שמעינן ט) העולה ואית ספרים דגרסי הואיל ולכפרה אתיא בדילי מינה ואין הסוגיא מוכחת כן ושמא ה"ק מתני' אשמעינן דאפילו חטאת בדילי איכא מעילה ועולה אשמעינן אילו היכא דלא בדילי איכא מעילה: **פר** העלם דבר ושעירי עבודת כוכבים. יש לדקדק אמאי נקט גבי פר לשון יחיד וגבי שעירי לשון רבים והוי מצי למינקט פרי עבודת כוכבים ק): **דשמעינן** ליה לר"ש דחייש לפשיעה. קשא קשיא דרבי יהודה נמי חייש לפשיעה דלא אשכחן דניפלוג אתקנות ועיל ס"ל מאל יורשים: **דאי** לא קתני. כלומר דבר שאינו רגיל אלא באתקרא בעלמא: לרבנן

ואין מועלין באפרה. תימה תיפוק ליה דאפר הקדש מותר כדאי' בסוף תמורה (דף לד.) ומאן דמוקי ל) הא דתניא אסור בנפלה דליקה מאליה דלא הוי אינם דומעין ניחא אלא לאמאן דמוקי לה בתרומת הדשן [התם] וכפ' כל שעה (פסחים דף כו:) קשיא וי"ל דשאני הכא דכל מצוותה לשריפה עומד ועוד גראה דטעם דהתם משום דאין לך דבר שנעשית מצוותו ומועלין בו אבל הכא אכתי לא אתעביד:

דקא עבדי למכתן. רב אשי לטעמיה דאמר במסכת מכות (דף כא.) דאפר מקלה מותר להנות על מכתו משום דמכתו מוכחת עליו: **גזרו** ביה מעילה. משמע הכא דאיכא מעילה מדרבנן וה"נ אמרינן פרק הוליאו לו (יומא דף נט. ושם:) ובפרק ולד חטאת (תמורה ד' יא:) מועלין בדמים דברי ר"מ ור"ש וחכ"א אין מועלין ועד כאן לא פליגי אלא דרבנן אבל דאורייתא אין מועלין ואית דגרסי פרק ולד חטאת מ"ט דמ"ד אין מועלין ושיבוש הוא אלא ה"ג מ"ט דלכולהו אין מועלין מדאורייתא והתם נמי תנן ר"ש אומר הדם קל בתחילתו וחמור בסופו כו' אלמא דמדרבנן הוא ותימה דבסוף פרק בתרא דתמורה (דף לג:) מ) בעי גבי מקדיש עולה לבדק הבית אסור לשותטה עד שתיפדה ומועלין בה שתי מעילות ופריך ומי דרבנן מי איכא מעילה דרבנן וי"ל דכיון דאיכא מעילה דאורייתא לא שייך לתקן מעילה אחר דרבנן ומיהו תימה דרש מעילה (דף ג.) תנן קדשי קדשים שנשחטו בדרום מועלין בהן דרבנן ומאי איכא בין מעילה דאורייתא ומעילה דרבנן דאורייתא משלם חומש דרבנן לא משלם חומש וכ"ש קרבן ופריך מי איכא מעילה דרבנן אין דאמר עולת קדשים שנמתו יצאו מידי מעילה דבר תורה הא דרבנן איכא מעילה ואמאי לא מייתי מתני' דאיכא מעילה בדמים וי"ל משום דדמיא נפי לקדשי קדשים שנשחטו בדרום נ) וכמאן דתנקינהו דמי פ) (והרב ר' חיים וכן פי' בקונטרס כאן) דדם אקדשוה רבנן והשתא איכא שפיר מעילה דאורייתא אבל קדשים שנמתו לא נחתא להו קדושת דמים הילכך מייתי נפי שפיר ר] ש) ואפר פרה נמי איכא קדושה מדרבנן וקשה לפירושו דבפרק ולד חטאת (תמורה דף יב.) גבי קדשים שנמתו דפריך מי איכא מידי דמעיקרא לית ביה מעילה יא] דפסקא ואמרת אפי' בקדשים קלים ולבסוף אית ביה מעילה ולא יהרי דם ומאי פריך לפירושו טובא איכא לפלוגי פ) לכך גראה כמו שפירשתי ומיהו תימה קלא

ל) נראה דל"ל ה"נ דלא בטלי הא דמנין קדקדי מנחה ונסכים בלילה אי כו':

שיטה מקובצת

ח) מינייהו דאחריתא: ט) קמייהו. הדר אמר רבא הא נמי מטבותין: י) מנחת תמיד: יא) מינייהו דאחריתא: יב) עליה דגמא הדר: יג) מן הלשכה. נאמרה באחרונה דשמעינן לר"ש דאמר לעיל משל צבור תהא מנחת כהן שמת ולא מיורשין שמא

עין משפט נר מצוה

קנה א מיי' פ"ד מהל' כלים הלכה כ: קנו ב ג מיי' פ"ג מהל' תמידין ומוספין הלכה כב:

רבינו גרשום

כיון דקא פרשי מספק הזאות. כשהיה ספיקא לאדם אם נטמא אם לא לא היה רוצה שיהו מזין עליו שהיה חושב בדעתו שמא לא נטמאתי והייתי מועל. אוקמוה אדאורייתא שאין מועלין באפרה. בתחילה מגבין להן כלומר שלא היו לוקחין אותה מתרומת הלשכה אלא גובין עכשיו מכל אחד ואחד פרוטה וקונין מהן: הי מינייהו באחריתא. כלומר צריכין אנו לידע אי זו נשנית באחרונה מאלו הבריתות שחזר בה ר' שמעון ואמר כר' יהודה דקיימא לן ר' שמעון ור' יהודה הלכה כר' יהודה: לימא קמייתא היא אחריתא שחזר בו מההיא דאמר בה בתחילה הן באין ואמר מתרומת הלשכה הן באין דחייש לפשיעותא כדאמרינן לעיל כיון דחזו דקא פשעי בה אוקמוה אדאורייתא דניתו מלשכה: במלתא דלית להו כפרה בגוה. כגון כ"ג שמת ראם היו היורשים מביאין בעבורו היו מביאין ולא בעבור עצמן משום הכי פשעי. במילתא דאית להו כפרה בגוה כגון פר העלם דבר של צבור ושעירי ע"ז ניתא להו דליכפר ולא פשע ויחזיר ובתחילה מגבין להן: לרבות פר העלם דבר של צבור ושעירי ע"ז דהיינו נמי לאישי דנשתפין הן ודינן כתמידין: ת"ש שמיני בחביתין במס' תמיד חשיב כמה כהנים זוכים בתמיד. והשמיני בחביתין: באתרא דחשוכא. דבבל עמוקה ודחשוכה: דמנין ט) ומנחתם ונסכיהם בלילה אי למחר והשתא בטלו שנים אלא דאי לא קתני שאם לא הביא נסכים היום [מביא] בלילה או למחר אבל בתר רוב הימים אזיל ורוב ימים באין נסכין עמו הכא נמי דאם מת כהן לא קתני הילכך קאמר שמיני בחביתין. ומהא ליכא למשמע מינה. אהדרוה קמי דרבא הא דקאמר ר' ירמיה בבלאי טפשאי אמר מבישתן כלומר מה שאין אנו מתרצין יפה שיש בו קושיא אומרין לפני בני ארץ ישראל כדי שילעיגו עלינו. ומטיבותן כלומר ומה שאנו מתרצין יפה אין אומרין לפניהן. הרי היא לך כמנחת תמידין שאינה בטילה לא בשחרית לא

רבינו חננאל

ט) נראה דל"ל דלא גבו להו הילכך באין מן הלשכה: ז) העלם דבר: ח) והך היא: ט) אמרתי. דאי לא נפקא לי א) מקרא. מתמיד נפקא: י) ואפר פרה. עיין תוס' יומא דף מו ע"ב: יא) דפסק ותני אפי':

א) אלוי ל"ל אמרתי דאי לא נפקא לי אמתמי' מקרא דתמיד נפקא דכתיב וכו':

תורה אור השלם

1. צַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי רֵיחַ נִיחֹחִי תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדוֹ: במדבר כח ב
2. וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּרִים לָאֵילִם וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כְּמִשְׁפָּטוֹ: במדבר כט יח
3. זֶה קָרְבַּן אַהֲרֹן וּבָנָיו אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ לַיְיָ בְּיוֹם הִמָּשַׁח אֹתוֹ עֲשִׂירִת הָאֵפָה סֹלֶת מִנְחָה תָּמִיד מֶחֱצָיתָהּ בַּבֹּקֶר וּמֶחֱצָיתָהּ בָּעָרֶב: ויקרא ו יג

הגהות הב"ח

(א) גמ' הדר אמר רבא הא נמי: (ב) שם יוסף וכן בכל העמוד: (ג) רש"י ד"ה דברי ר"ש וכיון דמקרא יליף עיקר הוא כך היא דאחרונא דלתמרוסא היא כל"ל וכ"ג ושם ס"ל לר' יהודה דמן תרומת הלשכה כאין וקי"ל כר' יהודה כו' דכן ילפינן מקרא וק"ל: (ד) ד"ה שמיני וכו' מני לי"ג כהנים העפוקים:

מוסף רש"י

פר העלם דבר של ציבור. כגון שהורו בי"ד בעבודת כוכבים ועבו ציבור על פיהם וידעו שטעו וחזרו בהם ולריכין מעות כדי ליקח פר ושעירי עבודת כוכבים של ציבור. בתחילה מגבין להן. שנוכרין גוזין מכל אחד מיסגלל מעות לקנות מהם פר ושעירי עבודת כוכבים לגורך קרבן (הוריות ג:). הי מינייהו דאחריתא. איזו מהמשניות נשנית אחרונה דנמנון עלה אמלמא דמר ומר, דכל חד וחד הדר משתמיט קמייתא ונקטו שיטתיה דחבריה ובתמייתא עיקר הכדור כהו מקמייתא (יבמות סד:). באתרא דחשוכא. בבבל שסיא מלולה (יומא נז.) בבל עמוקה (פסחים לד:). אמרי שמעתתא דמחשכן. כשאין יודעין טעמו של דבר נודין מלגם טעם שאינו בודין (שם). שביעי בסלת. שלאחר הקטרת אברי תמיד מקמיריין מנחתו דהיינו סלת תשיעי ביין. נסכים רביעית הין, כל אלו קרבים עם האברים לאין מקריבין עולה בלא מנחה ונסכים וחביתים, אף על פי שקריבן בעבור כהן גדול, הואיל ומן הפסוק הם קודמין לנסכי תמיד (תמיד לא:). מנחתם ונסכיהם בלילה. דמנחת ומנין בהקומץ רבה (לעיל כו:) דברים שדרכן ליקרב ביום וקריבוש בנחת בנסכים הבאים עם הזבח, והא דקתני בלילה בנסכים הבאין בפני עצמן כגון שהביא זבח בלא נסכים ולאחר זמן הביא הנסכים בפני עצמן יכול להביאן בלילה ואפילו למחר. אם הביא ביום יכול להקריב נסכיו למחר, ובלבד שלא יקדשו בכלי מתמול, דאי קדשי נפסלין בלינה כדתניא בתוספתא (דף טו.) קדשו בכלי חוכאבו ליפסל בטבול יום ובמתוסר כפורים ובלינה (לעיל מד:) אם קרב הקרבן בזמנו ואפילו מבאן ועד עשרה ימים (תמורה יד.) דקי"ל אדם מביא זבחו ונסכיו מבאן ועד עשרה ימים, ונפקא לן מהא דאמר מר ומנחתם ונסכיהם ימירו דכתיבי בקרבנות החג לנסכי כתיבי (זבחים פד.).